

Diplomní projekt : **MALÉ a VYSOKÉ BŘEZNO**
Autorka : **VERONIKA POLOVÁ**
FA ČVUT PRAHA
Ateliér : **JAN ŠÉPKA a MIRKA TŮMOVÁ**
Oponent : **MIROSLAV TŮMA**

Mám před sebou diplomní projekt, který má prokázat, že autorka je připravena věnovat se profesi architekta, že se orientuje v celém spektru témat, která má být architekt připraven řešit, mít k tomu odvalu. Posuzovaný projekt dokumentuje v nezbytném rozsahu, zadáním předepsaném, uvěřitelný obraz architektonického charakteru a prostorového uspořádání Malého a Vysokého Března, obce jen zázrakem nepohlčené, jako desítky jiných, hnědouhelným povrchovým dolem. Jáma tohoto velkodolu je vzdálena ani ne tři čtvrtě kilometru od severních okrajů zástavby Malého Března i Března Vysokého.

Přiložené portfolio, které dokumentuje celý projekt a je průvodcem historií, současným stavem zástavby, veřejných prostor i krajinného rámce. Přehledným, téměř minimalistickým způsobem dokumentuje formování urbanistické koncepce a hledání optimálního územního rozvoje obce.

Přehledně a srozumitelně jsou dokumentovány objemové studie navrhované přestavby zchátralých částí areálu bývalého velkostatku v Malém Březně. Na podobné úrovni autorka dokumentuje nové navržené objekty občanské vybavenosti, řešení jejich dispozic a materiálové vyjádření architektonické představy. Pozitivně hodnotím i střídme pojetí revitalizace veřejných prostranství, bez neadekvátních pokusů o módní inovace.

Logicky je navrženo rozfázování proměn a růstu urbanistické struktury stávajících sídel a velký rozvoj v prostoru pro to vymezeném tak, že naplňuje představu obyvatel, že se jednou zástavba Malého a Vysokého Března potká. Pro dosažení venkovského charakteru nové zástavby, navržené jako reminiscence či parafráze vesnice ulicového typu, autorka studuje a navrhuje plošnou regulaci situování objektů na pozemku, včetně koeficientu IPZ i regulaci objemovou.

Když popisuji a hlouběji se zamýšlím nad předloženým urbanistickým řešením, jehož možné architektonické dotvoření dokumentují objemové studie vybraných objektů, téměř se nabízí projekt charakterizovat jako „okázale neokázalý“, rozuměj „programová obyčejnost“. Tomu velmi dobře rozumím, protože pro vesnickou zástavbu, architekturu, když už si stavba toto označení zaslouží, je obyčejnost, neokázalost i překvapivá náhodnost charakteristická, někdy dokonce okouzlující.

Že dosud popisovaná jednoznačnost a zdánlivá jednoduchost není jednoduchostí prvoplánovou se plně vyjeví, když vezmeme na vědomí bezprostřední okolí, ve kterém se zastavěné území a potenciální zastavitelné plochy obce nacházejí.

Severně, na dosah ruky, do nedohledna rubaná a vyrubaná jáma velkodolu.

Západně umělý kopec – rekultivace výsypky obtížně předstírá přirozenou přírodní podobu.

Severovýchodně a východně, na místě vesnice Bylany, provozní zařízení velkodolu.

A jižně .bezlesé pláň velkovýrobní zemědělské stepi.

Ale vraťme se na začátek. Jedná se o ateliérový projekt. To znamená, že všichni řeší jedno území na základě společného zadání, které vyjmenovává základní problémy, se kterými se obec potýká. Ale pokud jde o nasměrování, konkretizaci řešení, je zadání záměrně nejednoznačné. Zpracovatelé si je musí konkretizovat sami na základě osobního prožitku řešeného území, a života jeho obyvatel (týdenní startovací workshop v místě a dále etapové prezentace pro obyvatele v průběhu zpracování). Každý zpracovatel, autorku posuzovaného projektu nevyjímaje, se tak chtě nechtě konfrontuje s jinými přístupy, než se rozhodne pro vlastní přístup.

Autorka se nejdříve zabývá rehabilitací a dostavbou stávajících struktur, které jsou silně poznamenány zvraty a nejistotami dosavadního vývoje. Tyto části projektu jsou řešeny citlivě, jak pokud se týká přestaveb a dostaveb statku, tak i revitalizace veřejných prostranství. S tím vším se vyrovnává zdařile, aniž by se uchýlovala ke svévolným kreacím.

Problematictější shledávám snahu o vytvoření nového centra v kontextu založení nové, velké plochy pro rodinné domy tak, aby Malé Březno postupně, případně jednorázovým investičním počinem, srostlo s Vysokým Březnem. Plocha pro novou výstavbu je vymezena tak, že v Malém Březnu navazuje na schematickou zástavbu rodinnými domy typu okal. Volí však zcela jiné dělení plochy na stavební parcely a především citlivě trasuje obslužnou hlavní komunikaci směrem k západnímu okraji Vysokého Března. Východně od lokality okalů situuje víceúčelový objekt občanské vybavenosti, hospodu s tělocvičnou, kterému přisuzuje význam nového centra. V návaznosti na tělocvičnu umísťuje venkovní sportovní plochy. Nemyslím, že je obhajitelné rušení stávajících hřišť, proto aby byla přemístěna do vhodného místa ve vztahu k nově situované tělocvičně. Návrh samotné tělocvičny společně s hospodou sice šikovně využívá terénu, ale !? Viz. výhrada k přemístění hřišť.

Veřejný prostor obytné ulice a návrh zástavby rodinných domů.

Autorka zde nevyužila potenciálu příjemně trasované nové místní komunikace pro vytvoření šířkově proměnlivého uličního profilu dotovaného veřejnou zelení a zůstala při návrhu monotónní ulicové zástavby. Přitažlivost venkovského bydlení v rodinných domech bývá vysvětlována především bezprostředním kontaktem s přírodou. Zde, v řešeném území, tomu tak rozhodně není. To opravňuje navrhnout podstatně bohatší zastoupení přírodního fenoménu v interiéru nové zástavby – ve veřejném prostoru a samozřejmě také v navazující krajině.

Oproti předchozím výhradám si zaslouží samostatné poznámky a pochvaly návrh prodejního kiosku – koloniálu s komorním předprostorem, který je citlivě začleněn do řady rodinných domů v části blíže Vysokému Březnu a příjemně oživuje ulici. Pochvalu si zaslouží i architektonické řešení této drobné stavby..

Ještě jednou se ale musím vrátit k řešení vztahu vytvořeného sídelního celku k okolní krajině. Projekt sice navrhuje doplnění cyklistické stezky přes rekultivovanou výsypku a památník, ale postrádám alespoň námět řešení vztahu nové zástavby směrem jižním, což je jediný otevřený prostor krajiny. Proto pokládám za velmi problematické přiřazení částí mokřadu na potoce Srpina k pozemkům rodinných domů.

Naopak bych v tomto místě doporučoval zakomponovat dostatečně širokou proluku v souvislé řadě parcel pro rodinné domy tak, aby navázala na pás zeleně, který je navržen podél tělocvičny, a tím docílit prostorového propojení přírodní zeleně mokřadu a stráně. Ostatně erozní zářez ve stráni napovídá, že zde původně byl občasný přítok Srpiny. A v této souvislosti bych ještě doporučil revitalizaci toku Srpiny, který je v současnosti pouhou strouhou. Alespoň jižně od zástavby.

Celou tuto úvahu ale neuvádím jako nejzásadnější výhradu k předloženému řešení. Už proto, že celé toto téma zůstalo poněkud stranou pozornosti snad ve všech projektech atelieru.

Hodnocení diplomního projektu bych rozdělil na dvě části.

1. Řešení vlastních sídel = A
2. Řešení rozvojové plochy = D

Celkové hodnocení = C

Ing. arch. Miroslav Tůma
Autorizace ČKA 00 064